

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Monika Horna-Cieślak

Warszawa, 3 września 2024 roku

ZSM.4212.1.2024.MC

**Szanowny Pan
Sylwester Marciniak**

**Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej**

Szanowny Panie Przewodniczący,

Wpłynęło do mnie pismo przedstawiciela Fundacji Przyjaciół Młodzieżowego Strajku Klimatycznego, w którym wyrażono postulat wprowadzenia zmiany w ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2408). Proponowana zmiana dotyczy przyznania czynnego prawa wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej osobom, które ukończyły szesnasty rok życia. Jako uzasadnienie dla dokonania wspomnianej nowelizacji Kodeksu wyborczego Fundacja wskazuje rezolucję ustawodawczą Parlamentu Europejskiego z dnia 3 maja 2022 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Rady w sprawie wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich, w której Parlament Europejski zaleca, by minimalny wiek uprawniający do głosowania wynosił 16 lat, z zastrzeżeniem obowiązujących porządków konstytucyjnych ustanawiających wiek 18 lub 17 lat wiekiem uprawniającym do głosowania (art. 23 rezolucji).

Przedstawiciel Fundacji podnosi również, że przyznanie obywatelom polskim, którzy przekroczyli 16. rok życia, czynnego prawa wyborczego w wyborach do Parlamentu Europejskiego byłoby działaniem wpisującym się w obecny trend obniżania wieku, którego ukończenie warunkuje posiadanie uprawnień elektorskich. Należy bowiem zauważyć, że coraz więcej krajów Unii Europejskiej realizuje program obniżenia wieku wyborczego. Od szesnastego roku życia można już głosować we wszystkich wyborach w Austrii i Malcie, w wyborach do władz lokalnych w Estonii i Niemczech, w wyborach do parlamentów szkockiego i walijskiego, a ukończenie siedemnastego roku życia uprawnia do udziału w wyborach w Grecji. Natomiast w Belgii, osoby w wieku 16-17 lat po raz pierwszy będą

mogły głosować w wyborach europejskich już w tym roku. Z kolei Niemcy zastanawiają się nad dopuszczeniem młodszych wyborców do udziału w wyborach regionalnych. Podobna dyskusja trwa w niektórych kantonach Szwajcarii, a także w Irlandii i Wielkiej Brytanii oraz w USA, Kanadzie i Australii.

O obniżenie wieku wyborczego apeluje Europejskie Forum Młodzieży (EYF) – paneuropejska federacja ponad 100 organizacji młodzieżowych. Polska jest tam reprezentowana przez Polską Radę Organizacji Młodzieżowych, której członkami są ZHP, ZHR, ZMW, Młodzi Demokraci oraz polskie sekcje międzynarodowych stowarzyszeń studentów prawa (ELSA) i medycyny (IFMSA).

Jako Rzeczniczka Praw Dziecka również uważam, że głos młodych musi być lepiej słyszalny. Bez posiadania czynnego prawa wyborczego młodzi nie będą mieli swoich przedstawicieli w organie prawodawczym Unii Europejskiej, a co za tym idzie członkowie parlamentu nie będą musieli liczyć się z potrzebami młodych, bo wówczas zabieganie o ich głosy nie będzie konieczne.

Według projektodawców zaproponowana zmiana w art. 10 § 1 ust. 2 Kodeksu wyborczego polegająca na obniżeniu do lat 16 wieku, od jakiego obywatelom polskim przysługuje czynne prawo wyborcze w wyborach do Parlamentu Europejskiego, jest także odpowiedzią na rosnącą świadomość młodzieży oraz jej poczucie odpowiedzialności za sprawy publiczne. Młodzież jest gotowa do coraz szerszego zaangażowania w kwestie polityczne i społeczne, a obniżenie wieku uprawniającego do głosowania może pozytywnie wpłynąć na kształtowanie postaw obywatelskich, a także skutkować długofalowym wzrostem frekwencji wyborczej.

Projektodawcy podnoszą także kwestię procesu starzenia się społeczeństwa, który może negatywnie oddziaływać na reprezentatywność europejskiego systemu demokratycznego. Obniżenie wieku głosowania do 16 lat powinno doprowadzić do zmniejszenia dysproporcji pomiędzy wiekowymi grupami wyborców, a ponadto umożliwi młodym ludziom bezpośrednie zaangażowanie się w kształtowanie polityki europejskiej, co w efekcie uczyni polskie i europejskie społeczeństwo bardziej zrównoważonym i reprezentatywnym.

Należy wziąć także pod uwagę, że to właśnie młodzi będą ponosili długofalowe konsekwencje podejmowanych dziś decyzji. Poszerzając elektorat o osoby młode wzrosnie szansa, że w Parlamencie Europejskim znajdą się przedstawiciele, którzy uwzględnią „świeże

spojrzenie” młodego pokolenia na najistotniejsze sprawy, a decyzje tego organu Unii Europejskiej mające dalekosiężne skutki dla społeczeństwa będą podejmowane z uwzględnieniem opinii tych, którzy w przyszłości zostaną już bez nas – dorosłych.

W związku z powyższym, na podstawie art. 10 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. z 2020 r. poz. 141), zwracam się do Pana Przewodniczącego z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska Państwowej Komisji Wyborczej odnośnie do zgłoszonej propozycji zmian legislacyjnych w Kodeksie wyborczym. W szczególności, uprzejmie proszę o wyrażenie opinii, czy rozszerzenie elektoratu wybierającego przedstawicieli do Parlamentu Europejskiego o osoby niepełnoletnie, które ukończyły 16 lat, przyczyni się do rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, podniesienia aktywności wyborczej młodych obywateli i upowszechnienia praw obywatelskich oraz czy w przypadku uchwalenia przez Sejm postulowanej nowelizacji Kodeksu wyborczego przed planowanym terminem wyborów do Parlamentu Europejskiego, organy odpowiedzialne za przygotowanie i przeprowadzenie tych wyborów zdążą wdrożyć zmiany legislacyjne.

Z wyrazami szacunku,

Monika Horna-Cieślak

Rzecznik Praw Dziecka